

Lokale Inclusie Agenda Vlissingen 2026–2029

Inhoudsopgave

1.	Introductie	3
2.	Visie en aansluiting bij bestaand beleid	6
3.	Toegankelijke leefomgeving voor iedereen	6
4.	Werken aan sociale inclusie in Vlissingen	7
5.	Sport, vrije tijd en cultuur	8
6.	Toegankelijke dienstverlening en informatie	9
7.	Interne organisatie	10
Uitvoeringsagenda Lokale Inclusie Agenda 2026/2027:		11
Toegankelijke Leefomgeving		12
Sociale Inclusie		13
Sport, vrije tijd en cultuur		15
Toegankelijke dienstverlening en informatie		17
Interne organisatie		18
Bijlagen		20

1. INTRODUCTIE

Gemeente Vlissingen werkt actief aan een inclusieve samenleving. Een samenleving waaraan iedereen optimaal kan deelnemen. Maakt niet uit hoe oud of hoe jong je bent, wat je culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, levensvisie, inkomen, talenten en beperkingen zijn. Op school, op de arbeidsmarkt, in cultuur, vrije tijd en sport, thuis en in de buurt. Dat betekent het opheffen van belemmeringen voor meedoen voor elk individu, een voor een. En daarvan leren, zodat zoveel mogelijk mensen daar profijt van kunnen hebben. In een inclusieve samenleving is iedereen medemaker.

Inwoners, organisaties en gemeente trekken samen op

Om zo'n inclusieve samenleving te bereiken, werken inwoners, organisaties en gemeente Vlissingen samen aan een Lokale Inclusie Agenda (LIA). Deze agenda helpt ons om inclusie en toegankelijkheid een vaste plek te geven in onze cultuur, beleid en dagelijks werk in de stad. Inwoners, organisaties en collega's van de gemeente trekken samen op om dit mogelijk te maken.

We weten dat verandering tijd kost. Niet alles kan tegelijk. Gemeente Vlissingen werkt stap voor stap aan een stad waarin iedereen kan deelnemen en zich welkom voelt.

Werken aan een inclusieve samenleving, hoe doe je dat?

Werken aan een inclusieve samenleving doe je samen. Inwoners, scholen, clubs & verenigingen, bedrijven, organisaties van zorg & welzijn en gemeente trekken samen op. Door te luisteren naar mooie voorbeelden in de gemeente. En door te verkennen waar het juist niet lukt. Door kennis te maken met inspirerende werkwijzen. En door stapsgewijs gezamenlijk initiatieven te nemen en actiepunten uit te voeren.

De inclusieve samenleving als belangrijke Vlissingse ambitie

De ambitie om aan een inclusieve samenleving te werken heeft al een wat langere geschiedenis in Vlissingen. In de Strategische visie 2040 'Blik op de toekomst' en de 'Ontwikkelagenda sociaal domein' is de Inclusieve samenleving als belangrijke ambitie opgenomen. In 2023 is Vlissingen opnieuw Regenbooggemeente geworden. En als havenstad heeft Vlissingen bovendien een belangrijke interculturele component. Verschillende politieke partijen hebben het werken aan een inclusieve samenleving opgenomen in hun partijprogramma. In het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen kunnen we meer!' is inclusie dan ook een belangrijk speerpunt:

'Samen zijn wij Vlissingen. We willen dat iedereen kan meedoen en niemand buiten de maatschappij belandt. (...) Daarbij telt iedereen uiteraard mee. Ongeacht geaardheid, herkomst, of religie of levensovertuiging. (...) Iedereen erbij laten horen noemen we inclusief. Dat zie je ook aan onze inclusieve benadering. Daarvoor (...) Stellen we een inclusie agenda op. Daarmee voeren we ook het VN-Verdrag op dit onderwerp verder uit.'

Een inclusieve gemeente voor álle inwoners

Steeds meer gemeenten in Nederland werken aan een Lokale Inclusie Agenda. Daarin besteden ze aandacht aan diversiteit, gelijke behandeling en de rechten van mensen met een beperking. Ook de aanpassing van artikel 1 van de Grondwet en het VN-verdrag Handicap horen daarbij.

De gemeente Vlissingen is daarnaast een Regenbooggemeente. Dat betekent dat we ons inzetten voor de acceptatie, veiligheid en gelijke kansen van de regenbooggemeenschap.

Inclusief onderwijs

Inclusief onderwijs is een belangrijk onderdeel van een inclusieve samenleving. Ieder kind verdient een plek op een school waar het gezien, gewaardeerd en optimaal ondersteund wordt, ongeacht achtergrond, beperking of ondersteuningsbehoefte.

Binnen deze Lokale Inclusie Agenda hebben we ervoor gekozen om het thema inclusief onderwijs niet uit te werken in concrete acties. De reden daarvoor is dat er op landelijk niveau al veel ontwikkelingen en beleidslijnen lopen die richtinggevend zijn voor het onderwijsveld. Het streven naar inclusief onderwijs in 2035 is vastgelegd in het programma "Naar inclusiever onderwijs", dat onderdeel is van een bredere langetermijnvisie van de rijksoverheid.

Hoewel dit thema niet centraal staat in deze agenda, willen we het nadrukkelijk niet onbenoemd laten. We blijven het gesprek voeren met scholen, ouders en andere betrokkenen om een bijdrage te leveren aan een inclusief onderwijssysteem waarin álle kinderen kunnen meedoen.

Wie hebben aan de Lokale Inclusie Agenda bijgedragen?

Om zorg te dragen voor het uitgangspunt van het VN-verdrag Handicap 'niets over ons, zonder ons' zijn voor het opstellen van de Lokale Inclusie Agenda op verschillende participatieniveaus inwoners en organisaties betrokken. Middels de participatieniveaus raadplegen en adviesvragen werden tijdens bijeenkomsten, een enquête op Doemeevissingen.nl en een werkconferentie inwoners en organisaties gevraagd ervaringen, meningen en ideeën te delen. De gemeenteraad is aan de voorkant meegenomen middels een beeldvormende raad, welke werd voorbereid door een raads werkgroep.

Tijdens het participatieproces heeft Inclusionlab – in samenwerking met de gemeente, inwoners, stakeholders en medewerkers – gesprekken gevoerd over de invulling van een inclusieve samenleving. Deze gesprekken vonden plaats aan de hand van vijf centrale thema's: de inclusieve buurt, inclusieve arbeidsmarkt, communicatie, politiek & dienstverlening, cultuur, vrije tijd & sport en het thema zorg en welzijn. Binnen elk thema zijn de relevante artikelen uit het VN-Verdrag Handicap toegelicht. In bijlage 1 is opgenomen welke informatie over de inclusieve samenleving tijdens het participatieproces is gebruikt.

De inzichten uit dit participatieproces vormen de basis voor de Lokale Inclusie Agenda Vlissingen en de bijbehorende uitvoeringsagenda voor 2026–2027.

Samen werken aan een inclusieve gemeente

De Lokale Inclusie Agenda (LIA) vormt een kompas voor de gemeente Vlissingen om inclusie en toegankelijkheid terug te laten komen in alles wat de gemeente doet. Bij deze LIA hoort een uitvoeringsagenda voor 2026-2027, waarin we concreet maken welke stappen we de komende twee jaar zetten. Na deze periode evalueren we wat goed ging, wat beter kan en wat de stad nodig heeft. Op basis daarvan stellen we dan een nieuwe of geactualiseerde LIA en bijbehorende uitvoeringsagenda op. In lijn met het VN-verdrag Handicap blijven we werken volgens het uitgangspunt: "Niets over ons, zonder ons".

2. VISIE EN AANSLUITING BIJ BESTAAND BELEID

De inclusieve samenleving is een uitgesproken ambitie in de toekomstvisie 'Vlissingen 2040 – Blik op de toekomst' en het beleidsplan Sociaal Domein 2026-2031. In de toekomstvisie staat verbinding centraal: tussen mensen, wijken, generaties en kansen. In het beleidsplan sociaal domein is de inclusieve samenleving verankerd in een integraal kader met de ambitie om ondersteuning dichtbij, samenhangend en preventief te organiseren.

3. TOEGANKELIJKE LEEFOMGEVING VOOR IEDEREEN

Een toegankelijke en inclusieve leefomgeving is de basis voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen. Daarom werkt de gemeente Vlissingen samen met inwoners aan een inrichting van de openbare ruimte waarin iedereen zich welkom en veilig voelt. We betrekken inwoners bij (her)inrichting van straten, pleinen en wijken. Daarbij letten we op toegankelijkheid voor mensen met een beperking, kinderen, ouderen en anderen met een ondersteuningsbehoefte.

We zorgen daarnaast voor toegankelijke speelplekken, zodat ook kinderen met een beperking kunnen meespelen. Verder zetten we ons in voor voldoende en passende huisvesting voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben. Tot slot willen we het aantal openbare en toegankelijke toiletten uitbreiden, zodat mensen met een medische of lichamelijke beperking zich vrijer kunnen bewegen door onze stad.

4. WERKEN AAN SOCIALE INCLUSIE IN VLISSINGEN

In een inclusieve samenleving hoort iedereen erbij en mag iedereen meedoen. Dat begint bij gezien en gehoord worden. Daarom zet de gemeente Vlissingen zich in voor inclusieve verkiezingen. We willen dat iedereen de kans krijgt om zijn of haar stem uit te brengen.

Ook is het van belang om stil te staan bij onze gedeelde geschiedenis. De gemeente Vlissingen draagt bij aan meer bewustwording en inclusiviteit rondom het slavernijverleden en de doorwerking ervan. We doen dit onder andere door bij te dragen aan het Kenniscentrum Slavernijverleden Zeeland en door het ondersteunen van initiatieven gericht op dialoog, educatie en ontmoeting.

In een inclusieve buurt is iedereen medemaker. Samenwerken aan gezamenlijke doelen is dé manier om te werken aan sociale samenhang. Daarom blijven we buurtinitiatieven stimuleren waarbij mensen samen dingen ondernemen op basis van gedeelde interesses en talenten. Denk aan ontmoetingen in de wijk, samen koken of het verbeteren van de buurt.

Sociale inclusie gaat stapsgewijs. We zetten de eerste stappen om inclusie bespreekbaar te maken binnen de gemeente Vlissingen. Daarnaast zetten we in op het vindbaar en bereikbaar maken van ondersteuning. Voor inwoners die hulp nodig hebben, is het cruciaal dat informatie toegankelijk is, zowel digitaal als fysiek.

We werken aan overzichtelijkheid in het hulpaanbod, betere verwijzing en persoonlijke benadering wanneer nodig. Ook ontwikkelen we aanvullende vormen van ondersteuning voor inwoners die belemmeringen ervaren bij het aanvragen van regelingen of het nemen van energiebesparende maatregelen.

Samen bouwen we aan een stad waarin iedereen zich thuis kan voelen.

5. SPORT, VRIJE TIJD EN CULTUUR

Sport, kunst, cultuur en vrije tijd dragen bij aan gezondheid, welzijn en maatschappelijke participatie. De gemeente Vlissingen streeft naar een inclusieve samenleving waarin ook op het gebied van sport, kunst, vrije tijd en cultuur iedereen kan meedoen – ongeacht fysieke, mentale, sociale of financiële drempels.

We zetten in op de toegankelijkheid en inclusiviteit van sport, kunst, cultuur en evenementen. Zowel de fysieke toegankelijkheid van voorzieningen als de sociaal-culturele toegankelijkheid van activiteiten en programmering vragen daarbij aandacht. Bij de invulling van de maatschappelijke functies in de Machinefabriek vormen inclusie en toegankelijkheid uitgangspunten.

Daarnaast zien we kunst en cultuur als een krachtig middel om ontmoeting en sociale samenhang te bevorderen. Door culturele initiatieven laagdrempelig en uitnodigend te maken, creëren we ruimte voor verbinding in de stad.

Binnen de sportsector stimuleren we de ontwikkeling van inclusieve en multifunctionele sportlocaties, waar verschillende doelgroepen welkom zijn en actief kunnen deelnemen. We starten een pilot in samenwerking met een sportvereniging die inzet op inclusief sporten, met als doel kennis en ervaring op te doen over hoe dit in de praktijk werkt.

Tevens werken we aan het vergroten van de zichtbaarheid van inclusief sportaanbod, zodat inwoners beter hun weg vinden naar beschikbare voorzieningen.

Tot slot besteden we aandacht aan de financiële toegankelijkheid van sport- en cultuuractiviteiten, met name voor inwoners met een laag inkomen. Zo werken we toe naar een gemeente waar ook op het gebied van vrije tijd en cultuur niemand wordt buitengesloten.

6. TOEGANKELIJKE DIENSTVERLENING EN INFORMATIE

Toegankelijke dienstverlening, met een website die nu al toegankelijk is, en heldere communicatie vormen een basisvoorwaarde voor inclusie. Iedereen moet kunnen begrijpen wat de gemeente doet, hoe voorzieningen werken en waar je terecht kunt voor ondersteuning. Daarom ondertekent de gemeente Vlissingen de Direct Duidelijk Deal, waarmee we ons committeren aan begrijpelijke overheidscommunicatie. In lijn hiermee integreren we de uitgangspunten van Direct Duidelijk in de nieuwe Visie op Dienstverlening 2026–2030, zodat heldere taal en een klantgerichte benadering structureel onderdeel worden van ons dagelijks handelen.

We streven naar bewustwording en inclusie van mensen met diverse genderidentiteiten. In onze mondelinge communicatie binnen onze publieke dienstverlening houden we rekening met iemands gewenste naam, voornaamwoorden en aanspreekvorm. Zo creëren we een veilige en respectvolle omgeving voor iedereen.

Ook onze eigen gebouwen moeten goed toegankelijk zijn. Het stadhuis van Vlissingen wordt stap voor stap inclusiever en beter toegankelijk. Daarnaast vinden we het belangrijk dat de gemeenteraad een goede afspiegeling is van onze diverse samenleving, en dat de raadzaal toegankelijk is voor iedereen die daar een bijdrage aan wil leveren of een vergadering wil bijwonen.

7. INTERNE ORGANISATIE

Als gemeente willen wij het goede voorbeeld geven in de ontwikkeling naar een inclusieve samenleving. Dat begint bij een interne organisatie die inclusief denkt en werkt, en toegankelijk is voor iedereen. Daarom zorgen we dat toegankelijkheid en inclusie structureel worden meegenomen in college- en raadsvoorstellen en in onze werkwijze bij projecten.

De ondertekening van het Charter Diversiteit onderstreept onze inzet voor een diverse, veilige en open werkcultuur, waarin aandacht is voor verschillen in genderidentiteit, achtergrond, leeftijd en talent. Deze inzet wordt verder uitgewerkt in een Plan van Aanpak Diversiteit en Inclusie, waarin we doelen en acties formuleren om een inclusieve werkgever te zijn.

Ook in onze rol als opdrachtgever willen we impact maken. We geven daarom een impuls aan Social Return on Investment (SROI). We onderzoeken doorlopend hoe we als gemeente meer werk kunnen uitbesteden aan het Werkontwikkelbedrijf van Orionis Walcheren en aan dagbestedingslocaties – onder het motto: werk uitbesteden met impact

Uitvoeringsagenda Lokale Inclusie Agenda 2026/2027:

Toegankelijke Leefomgeving

Actiepunt 1

Bevorderen van passende huisvesting voor inwoners met een ondersteuningsbehoefte

Toelichting: De gemeente Vlissingen verkent – samen met woningcorporaties – hoe inwoners met een (toenemende) ondersteuningsbehoefte goed kunnen blijven wonen in hun eigen leefomgeving. In een tijd van toenemende druk op de woningmarkt vraagt dit om slimme en realistische oplossingen, zoals het stimuleren van doorstroom naar passende en zorggeschikte woningen en het optimaal benutten van bestaande woningvoorraad. Deze opgave wordt meegenomen in de ontwikkeling van de lokale Woonzorgvisie.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 2

Toegankelijke speelplekken

Toelichting: Bij het opnieuw inrichten van gemeentelijke speelplekken wordt, binnen de beschikbare middelen en mogelijkheden van de organisatie, zoveel mogelijk aandacht besteed aan toegankelijkheid en speelmogelijkheden voor kinderen met en zonder beperking. Het uitgangspunt is dat kinderen samen kunnen spelen, ongeacht hun mogelijkheden. Voorbeelden hiervan zijn toegankelijke ondergronden, verschillende soorten speeltoestellen en – waar mogelijk – het gebruik van inclusieve alternatieven.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 3

Toegankelijke en inclusieve (her)inrichting met betrokkenheid van inwoners.

Toelichting: Bij het (her)inrichten van gebouwen en openbare ruimten betrekken we inwoners met verschillende achtergronden en ervaringen. Denk aan mensen met een beperking, ouderen, jongeren of mensen met een migratieachtergrond. We vragen hen wat belangrijk is voor een fijne en toegankelijke plek. Zo zorgen we samen voor een omgeving waar iedereen zich welkom en veilig voelt. We gebruiken hierbij duidelijke symbolen en letten op goede toegankelijkheid voor iedereen.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 4

Uitbreiding openbare en toegankelijke toiletten

Toelichting: We richten ons op het realiseren van (extra) toiletvoorzieningen op centrale plekken in de gemeente. Hierbij wordt gelet op:

- Rolstoeltoegankelijkheid
- Duidelijke bewegwijzering
- Openingstijden
- Mogelijkheid tot genderneutraal gebruik

Afgerond: 2026

Sociale Inclusie

Actiepunt 1

Inclusieve verkiezingen

Toelichting: We zorgen ervoor dat iedereen kan stemmen, bijvoorbeeld door gebruik van een stemmal, toegankelijke stembureaus en ondersteuning in het stembokje.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 2

Versterken van bewustwording en inclusiviteit rondom het slavernijverleden

Toelichting: De gemeente draagt bij aan het Kenniscentrum Slavernijverleden Zeeland voor meer bewustwording over het slavernijverleden en de doorwerking ervan. Ze ondersteunt initiatieven die gericht zijn op dialoog, educatie en ontmoeting, met aandacht voor jongeren en erfgenamen van tot slaafgemaakten, en vervult hierin een faciliterende en verbindende rol.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 3

We zetten eerste stappen om inclusie bespreekbaar te maken

Toelichting: We moedigen organisaties aan om het thema inclusie vaker op de agenda te zetten, zowel in interne overleggen als in samenwerking met anderen. Zo leren we samen wat inclusie betekent en hoe we dit stap voor stap kunnen meenemen in beleid en uitvoering.

Afgerond: doorlopend

Actiepunt 4

We maken ondersteuning vindbaar en bereikbaar

Toelichting: We versterken de samenwerking met maatschappelijke organisaties om barrières weg te nemen en ondersteuning bereikbaar te maken voor iedereen. Veel gebeurt al, maar is te onbekend. We bieden heldere voorlichting over beschikbare voorzieningen, hulpmiddelen en ondersteuning op maat. En leggen duurzame verbindingen tussen organisaties, vrijwilligersgroepen en inwoners om kennis, mensen en middelen beter te benutten.

Afgerond: doorlopend

Actiepunt 5

Gezamenlijke buurtinitiatieven stimuleren.

Toelichting: In een inclusieve buurt is iedereen medemaker. Samenwerken aan gezamenlijke doelen is dé manier om te werken aan sociale samenhang. Daarom blijven we buurtinitiatieven stimuleren waarbij mensen samen dingen ondernemen op basis van gedeelde interesses en talenten. Zoals bijvoorbeeld het zelfbeheer van ontmoetingsplekken of het groen in de eigen stad of dorp. In een inclusieve buurt is iedereen medemaker. Samen met jongeren onderzoeken we hoe zij elkaar onderling kunnen ondersteunen. Bijvoorbeeld via gezamenlijke projecten van kunst, sport, natuur of cultuur, trainingen of rolmodellen.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 6

Toegankelijke ondersteuning bij energiearmoede

We richten een laagdrempelig spreekuur in voor hulp bij het digitaal aanvragen van isolatiesubsidies. Daarnaast verkennen we de inzet van energiecoaches, die inwoners thuis adviseren over energiebesparing. Zo vergroten we de toegankelijkheid van regelingen en dragen we bij aan het verminderen van energiearmoede.

Afgerond: doorlopend

Sport, vrije tijd en cultuur

Actiepunt 1

Toegankelijkheid / inclusiviteit van sport, cultuur en evenementen

Toelichting: De gemeente stimuleert sport-, cultuur- en evenementenorganisaties om werk te maken van inclusiviteit en toegankelijkheid. Bij het verstrekken van subsidies vragen we aandacht voor de rol die organisaties hierin kunnen spelen. We zetten in op bewustwording, fysieke toegankelijkheid en sociale inclusie. Verandering vraagt tijd en gaat stap voor stap. Daarom koppelen we waar mogelijk een inspanningsverplichting aan de subsidie, gericht op haalbare en realistische stappen. Iedereen – met of zonder beperking – moet zelfstandig kunnen meedoen, vinden, bereiken en beleven.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 2

Toegankelijkheid / inclusiviteit van Kunst en Cultuur

Toelichting: De gemeente bevordert inclusiviteit binnen het cultuurbeleid door in de Uitvoeringsagenda Kunst en Cultuur expliciet aandacht te besteden aan diversiteit, toegankelijkheid en representatie in het culturele aanbod en bij culturele instellingen.

Afgerond: Uitvoeringsagenda 2026 en verder doorlopend.

Actiepunt 3

Inclusie en Toegankelijkheid van maatschappelijke functies in de Machinefabriek

Toelichting: Bij de invulling van de maatschappelijke functies (sport, cultureel, parkeren, evenementen) in de Machinefabriek wordt gestreefd naar een zo inclusief en toegankelijk mogelijk aanbod, zodat iedereen kan deelnemen en zich welkom voelt.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 5

Bevorderen van Ontmoeten en Sociale Samenhang door Kunst en Cultuur

Toelichting: Er zijn te weinig ontmoetingsplekken in Vlissingen en Souburg. Kunst en cultuur kunnen worden ingezet om mensen in de wijk bij elkaar te brengen, wat de sociale samenhang en inclusiviteit bevordert en tegelijkertijd bijdraagt aan een mooiere leefomgeving. Een goed voorbeeld hiervan is Buurtbrouwsels, een creatief buurtproject waarin bewoners – jong en oud – elkaar ontmoeten en verbinden via kunst. In de Uitvoeringsagenda Kunst en Cultuur worden voorstellen uitgewerkt om met behulp van kunst en cultuur nieuwe ontmoetingsplekken in de wijken te realiseren.

Afgerond: Uitvoeringsagenda Kunst en Cultuur 2026, verder doorlopend.

Actiepunt 6

Stimuleren van inclusieve en multifunctionele sportlocaties

Toelichting: De gemeente stimuleert sportaanbieders en andere gebruikers om sportlocaties toegankelijk en inclusief te maken, zowel fysiek als sociaal. Daarbij wordt ingezet op het bevorderen van multifunctioneel gebruik, zoals ruimte voor buurtinitiatieven, welzijnsactiviteiten en informele sport. Bij gesprekken met sportaanbieders agendeert de gemeente waar mogelijk de kansen voor inclusief gebruik, zonder zelf uitvoerend op te treden.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 7

Vergroten van de zichtbaarheid van inclusief sportaanbod

Toelichting: De gemeente draagt bij aan bewustwording voor inclusief sporten door de zichtbaarheid van het platform Uniek Sporten te vergroten via eigen communicatiekanalen en netwerkpartners. Uniek Sporten helpt mensen met een beperking eenvoudig een passende sport te vinden, biedt sporthulpmiddelen, en verbindt gemeenten, sportaanbieders en vakspecialisten in het ondersteunen van inclusief sportaanbod.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 8

Faciliteren van een pilot 'inclusieve sportvereniging'

Toelichting: De gemeente faciliteert een sportvereniging die zelf actief aan de slag wil met inclusie. Met externe ondersteuning wordt bij deze vereniging een inclusiescan uitgevoerd en worden laagdrempelige maatregelen getest om de toegankelijkheid te verbeteren. De gemeente zorgt voor kennisdeling richting andere verenigingen, zodat de pilot als inspirerend voorbeeld kan dienen binnen de gemeente.

Afgerond: 2027

Toegankelijke dienstverlening en informatie

Actiepunt 1

Ondertekenen Direct Duidelijk Deal

Toelichting: De gemeente Vlissingen ondertekent de Direct Duidelijk Deal en spreekt daarmee uit dat zij zich actief inzet voor begrijpelijke, toegankelijke en duidelijke communicatie met inwoners, ondernemers en organisaties. We sluiten hiermee aan bij een landelijke beweging gericht op het vergroten van begrijpelijkheid van overheidscommunicatie.

Afgerond: 2026

Actiepunt 2

Integratie activiteiten Direct Duidelijk in Visie op Dienstverlening 2026-2030

Toelichting: In de plannen voor de nieuwe Visie op Dienstverlening 2026-2030 is er ruime aandacht voor de digitale toegankelijkheid en heldere communicatie. In 2026 zullen dan ook de activiteiten uit de campagne Direct Duidelijk worden geïntegreerd in het actieplan Dienstverlening 2026-2030.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 3

Aandacht voor verschillende genderidentiteiten

Toelichting: We bevorderen bewustwording en inclusie van mensen met verschillende genderidentiteiten binnen onze publieke dienstverlening. We houden in onze mondelinge com-

municatie met inwoners rekening met hoe mensen aangesproken willen worden. Dat betekent dat we waar mogelijk navragen en respecteren welke naam, voornaamwoorden of aanspreekvorm iemand prettig vindt. Dit draagt bij aan een inclusieve en veilige omgeving waarin iedereen zich gezien en gerespecteerd voelt, ongeacht genderidentiteit, achtergrond of persoonlijke voorkeur.

Afgerond op: doorlopend.

Actiepunt 4

Het stadhuis is inclusief en toegankelijk

Toelichting: Tijdens het schrijven van deze Lokale Inclusie Agenda vindt de verbouwing plaats van het stadhuis van de gemeente Vlissingen. We werken toe aan een nog toegankelijker gemeentehuis zodat mensen zich allemaal welkom voelen en iedereen er vanzelfsprekend en gelijkwaardig in en uit kan. In 2026 stellen we een plan op om de toegankelijkheid van het stadhuis te verbeteren en nemen daarin de door de inwoners genoemde knelpunten mee. De uitvoering kan vervolgens starten.

Afgerond: 2027

Interne organisatie

Actiepunt 1

Aandacht voor Inclusie en Toegankelijkheid in college- en raadsvoorstellen en bij projectmatig werken

Toelichting: Als gemeente zetten we in op inclusief beleid. In alle college- en raadsvoorstellen hebben we aandacht voor inclusie en toegankelijkheid, waarbij de vraag wordt beantwoord: Welke bijdrage levert dit voorstel aan inclusie en de naleving van het VN-verdrag Handicap? Ook in de handboeken en formats van projectmatig werken wordt inclusie en toegankelijkheid een aandachtspunt.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 2

Een inclusieve afspiegeling in de gemeenteraad

Toelichting: Hoewel het moeilijk is als de gemeenteraad een perfecte afspiegeling van de samenleving te zijn, streven we naar meer vertegenwoordiging van een diversiteit aan inwoners.

Afgerond: doorlopend.

Actiepunt 3

Ondertekening van het Charter Diversiteit

Toelichting: De gemeente Vlissingen streeft naar een arbeidsorganisatie waarin iedereen zich welkom, veilig en gewaardeerd voelt. We voldoen aan wettelijke verplichtingen zoals de Wet Banenafpraak, de toepassing van Social Return on Investment (SROI) en sluiten Dienstverleningsopdrachten (DVO's) af.

Daarnaast wil de gemeente Vlissingen het Charter Diversiteit ondertekenen. Als gemeente onderschrijven wij met dit Charter Diversiteit het belang van een samenleving waarin iedereen kan meedoen. Diversiteit is geen doel op zich, maar een realiteit en een kans – zowel voor mensen als voor onze gemeente. Verschillen in afkomst, leeftijd, overtuiging, talent en beperking versterken onze veerkracht en dienstverlening samen.

Deze ondertekening past binnen de koers van de Strategische Visie 2040 "Blik op de toekomst", waarin onder het thema Verbinding aandacht is voor een inclusieve samenleving.

Afgerond: 2026

Actiepunt 4

De gemeente stelt een Plan van Aanpak Diversiteit en Inclusie op

Toelichting: In dit plan worden doelstellingen opgenomen en wordt de aanpak helder uitgewerkt op het gebied van diversiteit en inclusie.

Afgerond: 2026

Actiepunt 5

De gemeente geeft een impuls aan Social Return on Investment (SROI)

De gemeente wil haar SROI-activiteiten stimuleren en uitbreiden, waarbij steeds sprake is van sociaal-maatschappelijke meerwaarde. Het versterken van de bestaanszekerheid bij de kwetsbare inwoners past binnen de beleidskaders van de strategische visie.

Afgerond op: doorlopend

Actiepunt 6

Werk uitbesteden met impact

We onderzoeken doorlopend hoe we als gemeente meer werk kunnen uitbesteden aan het Werkontwikkelbedrijf van Orionis Walcheren en aan dagbestedingslocaties.

Afgerond: doorlopend.

Bijlagen

Wat is een inclusieve samenleving?

Tijdens het participatieproces heeft Inclusionlab – in samenwerking met de gemeente, inwoners, stakeholders en medewerkers – gesprekken gevoerd over de invulling van een inclusieve samenleving. Deze gesprekken vonden plaats aan de hand van vijf centrale thema's: de inclusieve buurt, inclusieve arbeidsmarkt, communicatie, politiek & dienstverlening, cultuur, vrije tijd & sport en het thema zorg en welzijn. Binnen elk thema zijn relevante artikelen uit het VN-Verdrag Handicap toegelicht.

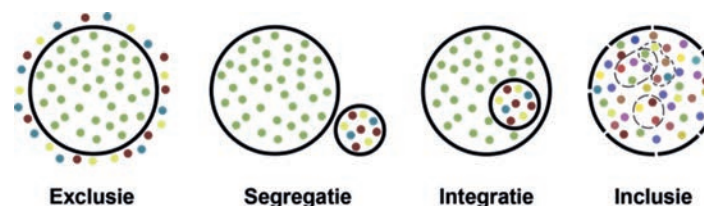
De inzichten uit dit participatieproces vormen de basis voor de Lokale Inclusie Agenda Vlissingen en de bijbehorende uitvoeringsagenda voor 2026–2027.

Op de volgende pagina's wordt toegelicht wat inclusie inhoudt. In de vijf themahoofdstukken wordt nader ingegaan op goede voorbeelden, ervaren knelpunten en de visie op de toekomst:

- Cultuur, sport en vrije tijd
- Zorg & welzijn in een inclusieve samenleving
- De inclusieve buurt
- Communicatie, politiek & dienstverlening
- De inclusieve arbeidsmarkt

Wat is inclusie?

Inclusie betekent toenemende participatie van elk individu in de samenleving. Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin iedereen optimaal kan meedoen. Maakt niet uit wat je leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur, talenten of beperkingen zijn. Iedereen kan op een gelijkwaardige manier meedoen in clubs en verenigingen, op de arbeidsmarkt, op school, in de buurt en in de woonomgeving. De samenleving is gebouwd op de interesses en talenten van alle inwoners (Bolsenbroek & Van Houten, 2010).

Inclusie kan worden gezien als de ene pool van een continuüm (lijn), waarvan de andere pool uitsluiting is (Unesco, 2005). Toegepast op bijvoorbeeld onderwijs is er sprake van uitsluiting als kinderen helemaal geen onderwijs volgen. Segregatie gebeurt als kinderen wel onderwijs volgen, maar apart van andere kinderen, bijvoorbeeld in speciale scholen. Van integratie is sprake als individuen worden bijgespijkerd om in een specifieke samenleving, school of werkplek te functioneren. Bij integratie passen enkele mensen zich aan om in een 'gewone' setting mee te doen, bijvoorbeeld in de klas op de gewone buurtschool.

Bij inclusie gaat het om de omgekeerde beweging. Werken aan een inclusieve samenleving betekent het gezamenlijk vormgeven aan een samenleving, scholen, klassen, wijken, clubs en arbeidsmarkt waar iedereen optimaal kan deelnemen. Je past de samenleving aan, en die ben je met elkaar.

Wat is er nu wettelijk geregeld?

Wat is er nu verplicht vanuit landelijke wet- & regelgeving? Gemeenten zijn verplicht om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen. Met een duidelijke omschrijving welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren. En ook binnen welke tijd. In het plan moeten onderwijs, werk, inkomen, vervoer, wonen en leven een plek krijgen. In de wet staat ook opgenomen dat gemeenten hierin samen moeten optrekken met mensen met een beperking (zie Wmo, Participatiewet, Jeugdwet & Amendement Van der Staaijen Bergkamp).

Daarnaast is er de Algemene wet gelijke behandeling. Iedereen heeft recht op een gelijke behandeling, ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, beperking, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat. De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen biedt inwoners toegang tot een antidiscriminatievoorziening. Dit geeft inwoners van de gemeente onder meer het recht op onafhankelijke bijstand bij klachten over discriminatie op basis van bijvoorbeeld cultuur, sekse of hetero- of homoseksualiteit.

Vanaf 1 januari 2017 is toegankelijkheid de norm en ontoegankelijkheid de uitzondering. Dat gaat niet alleen om toegankelijkheid van gebouwen, informatie en communicatie. Maar ook om de toegankelijkheid van onderwijs, arbeid, wonen en vrije woningkeuze, mobiliteit en het aanbod van goederen en diensten zoals horeca, detailhandel en betalingsverkeer. Niet alleen gemeenten moeten hier hun beleid en dienstverlening op aanpassen, maar ook bedrijven en maatschappelijke organisaties. Overheid, gemeenten, organisaties en ondernemers moeten vanaf 1 januari 2017 stapsgewijs werken aan het realiseren deze algemene toegankelijkheid. Dat gaat in twee stappen. Aanpassingen van eenvoudige aard (gemakkelijk te realiseren en tegen lage kosten) moeten direct worden geregeld. Voor aanpassingen van complexe aard (bijvoorbeeld bouwkundige aanpassingen) moet een plan worden gemaakt met een duidelijke einddatum. Dit is uitgewerkt in het Besluit toegankelijkheid van december 2016.

Sinds 1 juli 2018 is er ook het Besluit Digitale toegankelijkheid. Hierin staat dat de gemeente in stappen moet werken aan de toegankelijkheid van haar websites en apps.

Het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking

Eén van de aanleidingen voor de Lokale Inclusie Agenda Vlissingen is de ratificatie, in werking treden, van het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met een beperking (vanaf nu: VN-verdrag) in Nederland op 14 juli 2016.

Veel gemeenten in Nederland grijpen de invoering van dat Verdrag aan als kans om te werken aan een brede inclusieve samenleving. Het is een landelijke opdracht voor gemeenten om het VN-verdrag te vertalen naar een Lokale Inclusie Agenda (integraal plan voor sociaal domein). In elk hoofdstuk worden de meest relevante artikelen van het VN-Verdrag benoemd. De volledige tekst van deze artikelen vind je in het VN-Verdrag via: <https://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14>

THEMA INCLUSIE IN CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

Wat is inclusieve cultuur, vrije tijd en sport?

Hoe zou het zijn als elke sportclub, kunstatelier, restaurant, museum of muziekvereniging open staat voor iedereen? Dan ontmoet je veel gemakkelijker nieuwe mensen. En als je elkaar tegenkomt maak je nieuwe vrienden. En kun je gemakkelijk met jouw talent een bijdrage leveren aan de samenleving. De een gaat naar voetbal of de schilderclub. De ander speelt gitaar en geeft een optreden samen met de band. Je ontmoet je vrienden op het strand of in het restaurant.

Meedoen in clubs & verenigingen

Voor iedereen is er wel een club uit het reguliere aanbod te vinden die aansluit bij de eigen interesses en talenten. Als sporters, kunstenaars, acteurs, dansers en/of bardienstvrijwilligers trekken we samen op. Voorwaarde is natuurlijk dat je naar binnen kunt, en dat de plek zo is ingericht dat je binnen jouw club een gewaardeerde rol kunt vervullen. Ben jij overal welkom met jouw partner? Kun jij bijvoorbeeld in je rolstoel het podium op, een bardienst draaien of docent zijn? Is er op de feestjes ook halal en/of vegetarisch eten? Kun je gewoon deelnemen, ook als je niet alles direct snapt? Kun je apart douchen? Is het mogelijk mee te doen als je weinig inkomen hebt?

Relevante artikelen uit het VN-verdrag

Artikel 9 Toegankelijkheid

Artikel 30 Deelname aan het culturele leven, recreatie, vrijetijdsbestedingen en sport

Wat betekenen deze artikelen in de praktijk?

- Clubs, verenigingen, horecagelegenheden, evenementen en culturele voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen.
- Clubs, verenigingen, horecagelegenheden, evenementen en culturele voorzieningen zijn erop ingericht dat iedereen optimaal kan deelnemen.
- Clubs en Verenigingen weerspiegelen de diversiteit van alle inwoners.

Iedere individuele inwoner kan:

- Naar eigen voorkeur deelnemen aan clubs, verenigingen, evenementen, kunst & cultuur.
- Gewaardeerde rollen vervullen in diverse netwerken in de samenleving.
- Gebruik maken van culturele voorzieningen en horecagelegenheden op tijdstip van eigen keuze.
- Zich zo zelfstandig mogelijk verplaatsen naar plek en tijdstip van eigen keuze.

Uit: De Quickscan Inclusieve Gemeenten Inclusionlab

THEMA ZORG & WELZIJN

Wat is zorg & welzijn in een inclusieve samenleving?

Hoe kun jij een leven opbouwen midden in de samenleving onder eigen regie? Op school, op de arbeidsmarkt, op de sport, muziek of theaterclub, thuis, en in de buurt? Dat is waar het bij ondersteuning gericht op inclusie om gaat. Je ondersteunt inwoners, en de mensen om hen heen, het eigen leven vorm te geven op basis van hun eigen interesses en talenten. Op gelijke voet met anderen en met gebruik van reguliere voorzieningen. Ondersteuning is afgestemd op alle culturen, leeftijden, inkomens, genders en voorkeuren.

De ontwikkeling van een inclusief leven staat centraal

Bij het opzetten van ondersteuning en het bepalen van de ondersteuningsbehoefte is de leidende vraag: 'Welke ondersteuning heb jij nodig om optimaal deel te nemen aan de samenleving? Hoe kun je jouw talenten en interesses laten spreken? En op basis daarvan een gewaardeerde rol in de samenleving vervullen? Of je nu kort-of langdurende ondersteuning krijgt. Bij ondersteuning hebben mensen zelf de regie over de ondersteuning. In plaats van dat het aanbod van organisaties leidend is.

Ondersteuning gericht op inclusie helpt mensen niet alleen bij hun problemen, maar stelt talenten en interesses centraal in de vormgeving aan het gewone leven. Met vrienden, in de buurt, met klasgenootjes of collega's op school of werk, thuis en op de sportclub of vereniging. Ondersteuning richt zich op het netwerk. En voorkomt dat het netwerk onevenredig belast wordt. Zodat

ook de mensen die ondersteuning bieden een leven kunnen leiden gebaseerd op hun eigen interesses en talenten.

Ondersteuning midden in de samenleving, daar waar je leeft, woont, werkt of leert

In een inclusieve samenleving vindt de meeste ondersteuning plaats gewoon tussen collega's, clubgenoten, medescholieren, buurtbewoners als onderdeel van het leven zelf. Het gaat niet om samen zorgen, maar om samen ondernemen. Samen werken, naar school gaan, spelen, bouwen, muziek maken en voetballen. Is er extra professionele ondersteuning nodig? Dan streven we er naar om die ondersteuning te geven daar waar de mensen zijn, op het werk, thuis, in de buurt, op de sportclub of op de school in de buurt. In plaats van dat mensen naar de zorg/ondersteuning toe moeten komen. Dat betekent dat mensen in hun eigen wijk kunnen blijven wonen.

Relevante artikelen uit het VN-verdrag

Artikel 12 Gelijkheid voor de wet

Artikel 14 Vrijheid en veiligheid van de persoon

Artikel 19 Zelfstandig wonen en deel uitmaken van de maatschappij

Artikel 21 Vrijheid van meningsuiting en toegang tot informatie

Artikel 22 Respect voor privacy

Artikel 26 Habilitatie en revalidatie

Wat betekenen deze artikelen in de praktijk?

- Ondersteuning is erop gericht dat elke inwoner optimaal kan deelnemen aan de samenleving, op school, op het werk, in vrije tijd of thuis in de buurt. De ondersteuningondersteunings-behoefte/hulpvraag wordt vastgesteld op basis van wat jij nodig hebt om die optimale deelname voor elkaar te krijgen.
- Ondersteuning is erop gericht dat elke inwoner de regie kan voeren over zijn of haar eigen leven op alle levensterreinen.
- Ondersteuning is erop gericht dat elke inwoner op gelijke voet kan deelnemen aan de samenleving en een zo groot mogelijke zelfstandigheid kan bereiken.
- Ondersteuning is erop gericht dat elke inwoner de regie kan voeren en zeggenschap kan uitoefenen over zijn eigen leven op alle levensterreinen.
- Ondersteuning wordt gegeven op de plekken waar de inwoner is, thuis, op school, op het werk, op het sportveld of bij de vereniging.
- Ondersteuning respecteert de privacy van de persoon.

Elke individuele inwoner:

- Heeft toegang tot de ondersteuning, hulpmiddelen, persoonlijke assistentie die hij of zij nodig heeft om op gelijke voet mee te doen in de samenleving.
- Heeft de regie over de eigen ondersteuning.
- Is op gelijke voet met anderen in alle aspecten van het leven wils & handelingsbekwaam.
- Heeft de mogelijkheid om zelf vorm te geven aan vriendschappen, relaties, gezinsleven en seksualiteit.
- Heeft het recht op vrijheid van meningsuiting en toegang tot informatie op gelijke voet met anderen.
- Heeft de mogelijkheid zowel ondersteuning te geven als te ontvangen.

Uit: De Quickscan Inclusieve Gemeenten Inclusionlab

THEMA DE INCLUSIEVE BUURT

Wat is wonen in een inclusieve buurt?

Wat is jouw ideale buurt? Wil jij een buurt met een open podium, of een plek waar je kunt skateboarden? Wil je meebouwen aan een duurzame wijk waar een grote diversiteit aan mensen in één buurt kan wonen? Wil je een woonomgeving waar mensen elkaar aanspreken? Een plek waar alle kinderen samen spelen en als vanzelf, spelenderwijs ontdekken wat anders en hetzelfde is?

Je maakt hem samen

Mensen in de inclusieve buurt maken hem samen. Een inclusieve buurt kenmerkt zich door inclusief ontwerp en toegankelijkheid van de buitenruimte. Iedereen kan op tijdstip van eigen keuze van en naar de winkel, de plaatselijke horeca, skatebaan of de natuur in om even tot rust komen. Mensen uit de buurt kunnen bij elkaar op bezoek komen, doordat de benedenverdieping van woningen toegankelijk is voor iedereen. Culturen gaan vanzelfsprekend met elkaar om. En je kunt er zijn wie je bent en kiezen wie je liefhebt. Er is ruimte voor ontmoeting en een fijne, open sfeer. Bovendien zijn er in een inclusieve wijk buurtinitiatieven die aansluiten bij de interesses en talenten van alle inwoners in de wijk. Als dit niet voorhanden is, kunnen buurtinitiatieven erop gericht zijn dit te realiseren. Gezamenlijke actie is een van de best werkzame bestanddelen voor de versterking van de relaties in de wijk.

Woningtypen

Een inclusieve buurt kenmerkt zich ook door een divers huizenaanbod: sociale huur en koop door elkaar en zo veel mogelijk aanpasbaar zodat iedereen er kan wonen. Het is de bedoeling dat er door de realisatie van verschillende woningtypen er een mix ontstaat van mensen met diverse inkomens en achtergronden.

Relevante artikelen uit het VN-verdrag

Artikel 8 Bevordering van bewustwording

Artikel 9 Toegankelijkheid

Artikel 21 Vrijheid van meningsuiting en toegang tot informatie

Artikel 29 Participatie in het politieke en openbare leven

Wat betekenen deze artikelen in de praktijk?

- Dienstverlening in bedrijven, organisaties, winkels en gemeenten staat open voor alle inwoners met hun vragen. Online en offline communicatie zijn uitnodigend voor iedereen.
- Communicatie, berichtgeving en informatie in brieven aan de balie en aan de telefoon, (social) media, foldermateriaal, websites, crisiscommunicatie en evenementen zijn begrijpelijk voor iedereen.
- Organisaties, bedrijven, winkels en gemeenten zetten communicatie in voor bewustwording en gedragsverandering gericht op de inclusieve samenleving.
- In contact met inwoners houden bedrijven, winkels, clubs verenigingen, organisaties en de gemeente de toegankelijkheid van zowel fysiek contact als digitale dienstverlening optimaal.
- Er is sprake van een omgeving waarin iedere inwoner effectief en ten volle kan participeren in het uitoefenen van openbare functies.
- Iedereen kan volledig participeren in het politieke en openbare leven, met inbegrip van het recht in het geheim zijn of haar stem uit te brengen of verkozen te worden.

Elke individuele inwoner kan:

- Gebruik maken van de online en offline dienstverlening van bedrijven, organisaties en gemeente.
- De informatie begrijpen in brieven, aan de balie, telefoon, op websites, foldermateriaal en op (social) media. Er wordt gedacht aan (gebaren)tolken en audiodescriptie bij grote evenementen/films/crisiscommunicatie en een voorleesfunctie op de website.
- Gebruik maken van de informatievoorziening en communicatiekanalen.
- Zich herkennen in de communicatie uitingen in tekst en beeld (bv. leeftijden, culturele achtergronden, gender, etc.).
- In het geheim zijn of haar stem uitbrengen bij verkiezingen. En hierbij de nodige support en informatie ontvangen.
- Zich verkiesbaar stellen en verkozen worden.
- Effectief openbare functies bekleden.
- Deelnemen in, of het initiatief nemen tot, organisaties die zijn of haar belangen vertegenwoordigen.

Uit: De Quickscan Inclusieve Gemeenten Inclusionlab

THEMA DE INCLUSIEVE ARBEIDSMARKT

Wat is een inclusieve arbeidsmarkt?

Een inclusieve arbeidsmarkt is zodanig ingericht dat iedereen door middel van betaald werk optimaal kan meedoen en bijdragen aan de maatschappij. Iedereen, oud, jong, ongeacht culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, inkomen, talenten en beperkingen kan tot zijn recht komen door zijn talent in te zetten voor de maatschappelijke of commerciële doelstelling van een bedrijf of organisatie.

Het betekent iets voor hoe we de werkvloer en ondernemerschap vormgeven, voor hoe we geldstromen organiseren en voor hoe we de arbeidsmarkt inrichten. Wie ondersteuning nodig heeft bij het vinden of uitvoeren van werk, kan deze krijgen.

Inclusief werkgeverschap

Vormgeven aan een inclusieve werkvloer betekent vormgeven aan inclusief werkgeverschap. Een inclusieve werkvloer is geen plek waar vooral mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werken. Het gaat er juist om dat de werknemers in het bedrijf de diversiteit van de omringende samenleving weerspiegelen.

Relevante artikelen uit het VN-verdrag

Artikel 27 Werk & Werkgelegenheid

Artikel 28 Behoorlijke levensstandaard & sociale bescherming

Wat betekenen deze artikelen in de praktijk?

Inclusieve arbeidsmarkt:

- Er is sprake van een arbeidsmarkt die de diversiteit aan inwoners weerspiegelt. Iedereen kan betaald werk verrichten, aansluitend bij zijn of haar eigen interesses en talenten.
- Bedrijven en organisaties geven vorm aan een werkvloer waar ieder individu optimaal kan bijdragen.
- Iedere inwoner heeft voldoende inkomen om deel te nemen in de samenleving.

Iedere individuele inwoner heeft:

- Betaald werk dat aansluit bij zijn of haar interesses en talenten.
- De kans om door te groeien en naar eigen keuze stappen te zetten in zijn of haar carrière.
- Voldoende inkomen om mee te doen.
- Eigen regie over financiën.
- Recht op eigen bezit.

Uit: De Quickscan Inclusieve Gemeenten Inclusionlab